

POSTANOWIENIE

Dnia 9 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie z powództwa B. sp. z o.o. spółka komandytowa w S.

przeciwko Bank S.A. w W.

o zapłatę

w przedmiocie zażalenia B. sp. z o.o. spółka komandytowa w S.

na postanowienie Sądu Najwyższego z 30 lipca 2024 r., sygn. I NWW 140/24,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 9 października 2024 r.,

wniosku strony powodowej o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Tomasza Demendeckiego od orzekania w sprawie sygn. akt I NZ 30/24,

pozostawia wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

B. Sp. z o. o. spółka komandytowa w S. reprezentowana przez radcę prawnego M. J. (dalej: „Wnioskodawca” lub „B.”) pismem z 20 września 2024 r. (data stempla prezentaty Sądu Najwyższego) wniosła o wyłączenie od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Najwyższym pod sygn. akt I NZ 30/24 sędziego Sądu Najwyższego Tomasza Demendeckiego.

W ocenie Wnioskodawcy objęty wnioskiem sędzia Sądu Najwyższego nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności, przy czym argumentacja przedstawiona we wnioskach sprowadza się do kwestii jego powołania na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa

ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, które w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, może być okolicznością świadczącą o nieprawidłowej obsadzie sądu. W dalszej części uzasadnienia pełnomocnik powoda poczynił rozważania na temat możliwości stosowania art. 49 § 1 k.p.c. oraz 48 § 1 k.p.c. powołując orzeczenia Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego oraz stanowisko doktryny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie, gdyż przytoczona w nich argumentacja nie stanowiła uzasadnienia dla podniesionych twierdzeń o braku niezależności sądu lub niezawisłości objętego wnioskiem sędziego.

Jak stanowi art. 48 § 1 k.p.c., sędzia jest wyłączony z mocy samej ustawy: (1) w sprawach, w których jest stroną lub pozostaje z jedną ze stron w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy oddziałuje na jego prawa lub obowiązki; (2) w sprawach swego małżonka, krewnych lub powinowatych w linii prostej, krewnych bocznych do czwartego stopnia i powinowatych bocznych do drugiego stopnia; (3) w sprawach osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli; (4) w sprawach, w których był lub jest jeszcze pełnomocnikiem albo był radcą prawnym jednej ze stron; (5) w sprawach, w których w instancji niższej brał udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia, jako też w sprawach o ważność aktu prawnego z jego udziałem sporządzonego lub przez niego rozpoznanego oraz w sprawach, w których występował jako prokurator; (6) w sprawach o odszkodowanie z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem, jeżeli brał udział w wydaniu tego orzeczenia.

Z kolei zgodnie z art. 49 § 1 k.p.c., niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 48, sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie.

Oceniając zasadność wywiedzionych przez pełnomocnika powoda wniosku o wyłączenie sędziego podkreślić przede wszystkim należy, że poza samym wskazaniem w jego uzasadnieniu okoliczności powołania sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, wnioskodawca nie formułuje jakiegokolwiek odwołania do konkretnych okoliczności danej sprawy, które mogłyby świadczyć, że sędzia objęty wnioskiem nie jest bezstronny. Co więcej, pełnomocnik powoda, w żaden sposób nie stara się chociażby uprawdopodobnić podstaw wyłączenia sędziego, tj. wykazać konkretnych okoliczności tego rodzaju, że mogłyby wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności.

Podkreślenia zatem wymaga, że wywiedziony w niniejszej sprawie wniosek o wyłączenie sędziego obarczony jest wadą o charakterze konstrukcyjnym. Ma bowiem charakter wyłącznie abstrakcyjny. Zawarta w uzasadnieniu argumentacja stanowi wywód prawny na temat konsekwencji wystąpienia wadliwości w toku procesu nominacyjnego na urząd sędziego Sądu Najwyższego. Brak jest natomiast w jego treści jakiegokolwiek odwołania do konkretnych okoliczności danej sprawy, które mogłyby świadczyć, że sędzia objęty wnioskiem nie będzie bezstronny w tej konkretnej sprawie.

Tymczasem wymogiem konstrukcyjnym każdego wniosku o wyłączenie sędziego jest uprawdopodobnienie podstaw wyłączenia sędziego, tj. wskazanie konkretnych okoliczności tego rodzaju, że mogłyby wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie (art. 49 § 1 k.p.c.). Wniosek o wyłączenie sędziego winien z samej swej istoty mieć charakter zindywidualizowany zarówno w ujęciu podmiotowym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 kwietnia 2022 r., I NKRS 12/22), jak i być skonkretyzowany w znaczeniu przedmiotowym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 czerwca 2019 r., I NSPO 2/19). Wnioski, które nie spełniają tych wymogów, a więc wnioski abstrakcyjne, są niedopuszczalne (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 lipca 2019 r., I NOZP 1/19).

Wobec powyższego Sąd Najwyższy, niezależnie od wskazanych we wnioskach podstaw prawnych (art. 48 i 49 k.p.c.), odwołując się do ich treści

podkreśla, że zgodnie z art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2024 r. poz. 622, dalej: „u.SN”), do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

Wniosek, o którym mowa w § 2, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości (art. 26 § 3 u.SN).

Pełnomocnik powoda nie sformułował żadnych konkretnych zarzutów mających świadczyć o braku niezawisłości sędziego Sądu Najwyższego Tomasza Demendeckiego lub braku jego niezależności. W uzasadnieniu wskazano, że sędzia objęty wnioskiem o wyłączenie od orzekania w sprawie I NZ 30/24 został powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustawy (Dz. U. z 2018 r. poz. 3).

Odnosząc się do przywołanej przez wnioskodawcę uchwały Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I 4110 1/20 wskazać należy, że wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, została uznana za niezgodną z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/30 ze zm.) oraz art. 6 ust. 1 EKPCz. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wiąże zaś bezpośrednio zarówno wszystkie składy sędziowskie sądów powszechnych, jak i wszystkie składy sędziowskie Sądu Najwyższego. Wobec czego zaznaczyć należy,

że uchwała Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I 4110 1/20 utraciła swój walor normatywny ze względu na niezgodność z Konstytucją RP.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 26 § 3 u.SN orzeczono, jak w sentencji.

s.h.

[ms]